

A 1597/näring

Tekijä(t):
Elinkeinovaliokunta

Dnro 13-00221-1

Valiokuntaehdotus pohjoismaisesta tiedepolitiikan keskustelufoorumista

1. Valiokunnan ehdotus

Elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se järjestää syksyllä 2014 pohjoismaisen tiedepolitiikan keskustelufoorumin, jonne tutkimusalan toimijat kokoontuvat keskustelemaan tiedepolitiikasta.

että pohjoismaisesta tiedepolitiikan keskustelufoorumia käytetään apuna pohjoismaisen tutkimusyhteistyön priorisointien ja visioiden muodostamisessa.

että pohjoismainen tiedepolitiikan keskustelufoorumi järjestetään joka toinen vuosi tai tarvittaessa, esimerkiksi pantaessa täytäntöön pohjoismaisen yhteistyön uusia toimintasuunnitelmia tai strategioita ja että otetaan huomioon myös ehdotuksen näkemykset ja suositukset.

että se ottaa ehdotuksen huomioon laatiessaan NordForskin uutta, vuonna 2014 voimaan tulevaa, tavoite- ja tulossopimusta.

2. Taustaa

Nykyiseen pohjoismaiseen tutkimusyhteistyöhön tarvitaan enemmän läpinäkyvyyttä, avoimuutta ja osallistamista. On tärkeää parantaa pohjoismaisen tutkimusyhteistyön legitimitettä ja laajentaa tiedotusta alan toiminnasta. Ei ole olemassa tapaamisfoorumia, jonne yhteiskunnan kaikkien tasojen ja sektorien tutkimuksen parissa työskentelevät pohjoismaiset

toimijat voivat kokoontua keskustelemaan pohjoismaisen tutkimusyhteistyön priorisoinneista.

Pohjoismaiden neuvosto

Pohjoismaiden ministerineuvosto (PMN) perusti pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen (NORIA) vuonna 2004. NORIA perustettiin osana Eurooppalaista tutkimusalueetta (ERA, *European Research Area*) tavoitteena kehittää Euroopan tutkimuspolitiikkaa. NORIAN visiona on tehdä pohjoismaisesta tutkimuksesta ja innovoinnista maailmanlaajuisesti johtavaa vahvistamalla pohjoismaista yhteistyötä. Tämän pohjalta perustettiin muun muassa NordForsk ja Nordic Innovation. Vuonna 2010 Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi esityksen 4/2010: Pohjoismaisen tutkimus- ja innovaatioalueen (NORIA) kehittäminen. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden ministerineuvostolle NORIA-selvityksen käynnistämistä. Esitys on edelleen voimassa. Jo NORIAN perustamisvuonna 2004 havaittiin tarve pohjoismaiselle tiedepoliittiselle keskustelufoorumille. Ajatuksena oli perustaa tällainen foorumi samalla kun ministerineuvosto perusti NORIAN. Sitä ei kuitenkaan koskaan toteutettu.

A 1597/näring

Tekijä(t):
Elinkeinovaliokunta

Dnro 13-00221-1

Huippututkimusaloite (TFI) on ollut kaikkien aikojen suurin yhteispohjoismainen tutkimus- ja innovaatiopanostus. Hanke on päättynyt ja edellyttää nyt seurantaa. Korkean tason ryhmän raportti "Tahto tutkimukseen" ja sen sisältämät suositukset ovat pian käsitelty loppuun. Kysymys kuuluu: mitä tapahtuu tästä eteenpäin?

Pohjoismaiden neuvosto

A 1597/näring

Tekijä(t):
Elinkeinovaliokunta

Dnro 13-00221-1

3. Lausunnot

Ehdotus ei ole ollut lausuntokierroksella, mutta sihteeristö on keskustellut alan eri toimijoiden kanssa.

4. Valiokunnan näkemykset

Elinkeinovaliokunta sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokunta pitävät pohjoismaisen tiedepolitiikan keskustelufoorumien perustamista tärkeänä. Se voisi toimia tapaamisfoorumina, jollaista ei ole tällä hetkellä, osallistaa yhteiskunnan kaikkien sektorien ja tasojen pohjoismaisia toimijoita ja toimia tiedepolitiikan keskustelu- ja yhteistyöfoorumina.

Keskustelufoorumien tavoitteena on koota tutkimuksesta vastaavat ministerit, tutkijat, virkamiehet, poliitikot, kansalliset tutkimusneuvostot – kaikki tutkimusalan toimijat – keskustelemaan tiedepolitiikasta ja osallistumaan näin pohjoismaisen tutkimusyhteistyön kehittämiseen. Keskusteluja voidaan käydä yleisistä aiheista, kuten esimerkiksi hyvinvoinnista, ilmastosta ja luovista aloista, joihin tulisi panostaa. Tavoitteena on vahvistaa ja muodollistaa keskustelua ja varmistaa suuremmat parlamentaariset vaikutusmahdollisuudet priorisointeihin ja parempi kytkentä eri toimijoihin, erityisesti kansallisiin tutkimusneuvostoihin. On tärkeää, että keskeiset toimijat voivat tunnustaa itsensä ja tukea valittuja priorisointeja. Näin toimijat saadaan luonnollisesti osallistettua paremmin. On tärkeää antaa mahdollisuus keskustella priorisoinneista prosessin suhteellisen varhaisessa vaiheessa, jotta toimijat voivat osallistua prosessiin *ennen* kuin kaikki on jo päätetty.

Elinkeinovaliokunnan sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan mielestä pohjoismaista tiedepolitiikan keskustelufoorumia tarvitaan, jotta pohjoismaiselle tutkimusyhteistyölle saadaan legitimizeettia ja pohjoismaisen tutkimusyhteistyön tapahtumista saadaan tiedotettua. Foorumia tarvitaan myös läpinäkyvyyden, avoimuuden ja osallistamisen edistämiseksi.

Pohjoismaiden kulttuurialalla on jo hyvä esimerkki vastaavasta foorumista. Viimeisen viiden vuoden aikana ministerineuvosto on järjestänyt kulttuurifoorumin, jonka puitteissa kulttuuritoimijat kokoontuvat. Hyvä esi-

merkki entistä suuremmasta osallistamisesta on se, että ministerineuvosto pyysi kulttuuritoimijoilta näkemyksiä kulttuurialan uuden strategian 2013–2020 laatimisessa. Prosessia pidettiin avoimena ja rakentavana.

Pohjoismaissa NordForsk on pohjoismaisen tutkimuksen tärkein organisaatio. NordForskin strategiassa todetaan, että sen tulee toimia tavoitteena perustaa foorumeita pohjoismaista tutkimusta ja tiedepolitiikkaa koskevalle laajalle keskustelulle ja vuoropuhelulle. Lisäksi säännöissä todetaan, että NordForskin tehtäviin kuuluu tehdä aloite tiedepoliittisen keskustelufoorumin luomiseksi. NordForsk saa pian uudet säännöt ja uuden hallituksen, jossa on aiempaa vähemmän jäseniä. Keskustelufoorumi voisi osaltaan vahvistaa toimijoiden laajaa kytkentää ja osallistumista.

NordForskin on tarkoitus laatia uusi strategia vuonna 2014, ja saada uusi tavoite- ja tulossopimus vuodesta 2014 lähtien, joten valiokunnan mukaan olisi ihanteellista järjestää pohjoismainen tutkijafoorumi syksyllä 2014. Siellä alan toimijoilla olisi mahdollisuus tehdä ehdotuksia pohjoismaisen tutkimusyhteistyön priorisoinneiksi ja visioiksi.

5. Päätelmät

Edellä esitetyn perusteella elinkeinovaliokunta ehdottaa, että

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se järjestää syksyllä 2014 pohjoismaisen tiedepolitiikan keskustelufoorumin, jonne tutkimusalan toimijat kokoontuvat keskustelemaan tiedepolitiikasta.

että pohjoismaisesta tiedepolitiikan keskustelufoorumia käytetään apuna pohjoismaisen tutkimusyhteistyön priorisointien ja visioiden muodostamisessa.

että pohjoismainen tiedepolitiikan keskustelufoorumi järjestetään joka toinen vuosi tai tarvittaessa, esimerkiksi pantaessa täytäntöön pohjoismaisen yhteistyön uusia toimintasuunnitelmia tai strategioita ja että otetaan huomioon myös ehdotuksen näkemykset ja suositukset.

että se ottaa ehdotuksen huomioon laatiessaan NordForskin uutta, vuonna 2014 voimaan tulevaa, tavoite- ja tulossopimusta.

Oslossa 29. lokakuuta 2013

<i>Arto Pirttilahti (kesk.)</i>	<i>Kjell-Idar Juvik (A)</i>
<i>Cecilie Tenfjord-Toftby (M), puheenjohtaja</i>	<i>Ruth Mari Grung (A)</i>
<i>Eeva-Johanna Eloranta (sd.)</i>	<i>Sivert Haugen Bjørnstad (FrP)</i>
<i>Erling Bonnesen (V)</i>	<i>Steingrímur Sigfússon (VG)</i>
<i>Höskuldur Þórhallsson (F)</i>	<i>Torgeir Knag Fylkesnes (sv)</i>
<i>Katarina Köhler (S)</i>	<i>Wille Valve (MÅ)</i>

Pohjoismaiden neuvosto

A 1597/näring

Tekijä(t):
Elinkeinovaliokunta

Dnro 13-00221-1

Pohjoismaiden neuvosto

A 1597/näring

Tekijä(t):
Elinkeinovaliokunta

Dnro 13-00221-1